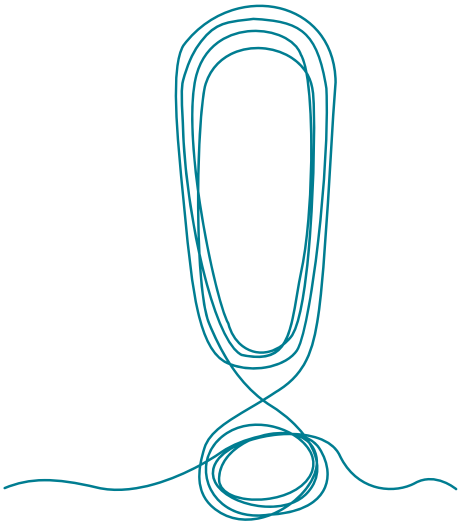
Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyys

Suomen Sairaanhoitajat

20.10.2026

Liisa Karhe, Anne Pienimaa, Arja Suikkala

Asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijoina:

Sini Eloranta ja Merja Jutila

0

Sisällys

1. Tausta 2
2. Miksi tarvitaan erityispätevyysjärjestelmä? 3
3. Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyysnimikkeen hakeminen 7
4. Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyysnimikkeen kriteerit 9
   4.1 Koulutus 9
   4.2 Työkokemus 11
   4.3 Erityispätevyysalaan liittyvä muu toiminta 13
      4.3.1 Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvä julkaisutoiminta 13
      4.3.2 Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvä opetustoiminta 14
      4.3.3 Asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämistoiminta 15
5. Erityispätevyysnimikkeen päivittäminen 16

1. Tausta

Osaava henkilöstö on asiakas- ja potilasturvallisen palvelujärjestelmän kulmakivi, ja sairaanhoitajat (ml. ensihoitajat, terveydenhoitajat ja kätilöt) muodostavat terveydenhuollon suurimman ammattiryhmän. Sairaanhoitajien osaamisella ja sen systemaattisella kehittämisellä on keskeinen merkitys potilaiden ja asiakkaiden turvallisuuteen, hoidon laatuun, palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen sekä kustannusvaikuttavuuteen.

Väestön terveystarpeiden monimuotoistuessa ja palvelurakenteen muuttuessa sairaanhoitajien rooli asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistajina korostuu. Turvallinen hoito edellyttää kykyä tunnistaa riskejä, ehkäistä haittatapahtumia, toimia näyttöön perustuen sekä hyödyntää tietoa ja teknologiaa hoidon suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Terveyspalvelujen digitalisoituminen, teknologian nopea kehittyminen ja uusien toimintamallien käyttöönotto muuttavat hoitotyötä tavalla, joka lisää sekä mahdollisuuksia että turvallisuuteen liittyviä vaatimuksia.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa sairaanhoitajilta edellytetään vahvaa ammatillista osaamista, kykyä toimia moniammatillisissa ympäristöissä sekä taitoa yhteensovittaa eri ammattiryhmien osaamista asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmasta. Työnjaon muuttuessa sairaanhoitajille syntyy yhä enemmän laajavastuisia tehtäviä, joissa korostuvat kliinisen osaamisen lisäksi hoitoprosessien hallinta, palvelujen kehittäminen ja turvallisuuskulttuurin edistäminen. Sairaanhoitajan asiakas- ja potilasturvallisuuteen painottuva erityispätevyys vastaa näihin muuttuviin osaamisvaatimuksiin ja tukee turvallisen, laadukkaan ja asiakaslähtöisen hoidon kehittämistä sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Lisääntyvässä määrin koulutusorganisaatiot ja mm. Duodecim ja Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus tarjoavat koulutusta, joka liittyy asiakas- ja potilasturvallisuuteen, laadunhallintaan, riskienhallintaan, turvallisuuskulttuuriin, laiteturvallisuuteen sekä digitaalisten ratkaisujen turvalliseen hyödyntämiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Näitä osaamisalueita ja niihin liittyvää koulutusta tarvitaan yhä enemmän kaikilla palvelujärjestelmän tasoilla.

2. Miksi tarvitaan erityispätevyysjärjestelmä?

Sairaanhoitajan ammattiroolin ja osaamisen kehittäminen edellyttää kliinisen hoitotyön erikoisosaamisen vahvistamista. Kliinisen hoitotyön rinnalla Suomen Sairaanhoitajat on nähnyt tarpeelliseksi nostaa myös muita hoitotyöhön kiinteästi liittyviä ja hoitotyön ja palveluiden kannalta kriittisiä osaamisaloja erityispätevyysnimikkeen piiriin. Asiakas- ja potilasturvallisuus on osaamisala, jonka merkitystä ja roolia sairaanhoitajan urakehitysmahdollisuutena on tärkeä edistää.

Sairaanhoitajan ammattiroolin ja osaamisen kehittäminen edellyttää kliinisen hoitotyön erikoisosaamisen vahvistamista. Suomen Sairaanhoitajat on julkaissut 2016 raportin *Sairaanhoitajien uudet työnkuvat – laatua tulevaisuuden sote-palveluihin* ja vuonna 2023 *Laajavastuinen hoitotyö – sairaanhoitajan uramalli lähellä ihmistä* (APN-raportti). Näissä kuvataan suositus sairaanhoitajan kliiniselle urakehitykselle, joka on kolmeportainen: sairaanhoitaja, erikoistunut sairaanhoitaja ja laajavastuisen hoitotyön asiantuntija. Viimeiseksi mainittu vastaa kansainvälistä *Advanced Practice Nurse* (APN) -käsitettä. Lisäksi STM on julkaissut 2026 kansallisen uramallisuosituksen terveydenhuollon asiantuntijatehtäviin. Laajavastuisen hoitotyön asiantuntijuus edellyttää kansainvälisen mallin mukaisesti ylempää korkeakoulututkintoa. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Sairaanhoitajan kliinisen hoitotyön uramalli (mukailtu: STM 2009, Arene ry 2006 64, 71).

Nimike	Sairaanhoitaja	Erikoistunut sairaanhoitaja	Laajavastuinen hoitotyö (Advanced Practice Nursing, APN)	
			Asiantuntija-sairaanhoitaja (Nurse Practitioner, NP)	Kliinisen hoitotyön asiantuntija (Clinical Nurse Specialist, CNS)
Koulutus	Perustutkinto 210 op	Erikoistumiskoulutus, täydennyskoulutus 30–60 op	Ylempi korkeakoulututkinto (YAMK tai maisterin tutkinto)	
			Akateeminen jatkotutkinto (tohtorin tutkinto, dosentti)	
		Rajattu lääkkeenmääräämisoikeus (45 op) Kliinisen hoitotyön erityispätevyys		
Työnkuva	Näyttöön perustuvan, terveyttä edistävän ja ylläpitävän, sairauksia ehkäisevän, parantavan ja kuntouttavan sekä kärsimyksiä lievittävän hoitotyön toteuttaminen ja kehittäminen. Eri elämänvaiheissa olevien ihmisten ja yhteisöjen voimavarojen tukeminen. Ihmisten auttaminen kohtaamaan sairastuminen, vammautuminen ja kuolema.	Erikoistumisopintojen tuoman erikoisosaamisen soveltaminen sairaanhoitajan tehtävissä. Näyttöön perustuvan tiedon soveltaminen omalla erikoisalalla ja toiminen näyttöön perustuvien käytäntöjen ohjaajana ja tukena työyksikössä.	Edistyneellä tasolla itsenäinen kliininen hoitotyö ja terveyden edistäminen sekä niihin liittyvä eettinen päätöksenteko, opettaminen ja ohjaaminen, konsultoiminen, näyttöön perustuvat käytännöt, johtaminen, yhteistö, tutkimus ja kehittäminen. Laaja-alainen ja kokonaisvaltainen hoitotyö, itsenäinen potilaan tutkiminen ja hoidon tarpeen arviointi sekä oireen-mukaisen hoidon aloittaminen ja seuranta niin akuuteissa kuin kroonisissa terveysongelmissa.	Laaja-alainen työ hoitotyön laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi, näyttöön perustuvan hoitotyön juurruttamiseksi sekä organisaation strategisen työn tukemiseksi.
EQF	6	6–7	7–8	7–8

Lähde: Sairaanhoitajien uudet työnkuvat – laatua tulevaisuuden sote-palveluihin, Sairaanhoitajaliitto, 2016, s. 32.

Suomen Sairaanhoitajien myöntämä erityispätevyys asettuu tässä erikoistuneen sairaanhoitajan ja laajavastuisen hoitotyön asiantuntijan vaatimustason väliin. Erityispätevyyden hakijalla voi olla myös laajavastuisen hoitotyön tehtäviä ja niitä vastaavia koulutuksia, mutta hän silti haluaa osoittaa erityispätevyytensä asiakas- ja potilasturvallisuudesta.

Erikoissairaanhoitajan tutkinnon lakkauttamisen jälkeen 1990-luvun alkupuolella sairaanhoitajat ovat syventäneet osaamistaan ja asiantuntijuuttaan erilaisten lisä- ja täydennyskoulutusten avulla, mutta niiden avulla hankittu lisäpätevyys ei välttämättä ole mahdollistanut uralla etenemistä tai osaamiseen ja työn vaativuuteen perustuvaa palkkausta.

Sairaanhoitajien erityisosaamisen ja asiantuntijuuden esille tuomiseksi sairaanhoitaja, ensihoitaja, terveydenhoitaja tai kätilö voi syksystä 2026 alkaen hakea asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyyttä Suomen Sairaanhoitajien erityispätevyysjärjestelmän kautta. Erityispätevyysnimikkeen englanninkielinen termi on *The Client and Patient Safety Certification*.

Suomen Sairaanhoitajat on määritellyt asiantuntijoiden kanssa arviointikriteerit ja hakuprosessin erityisosaamisen tunnistamista ja tunnustamista varten. Erityispätevyyden osa-alueet jaetaan kolmeen ryhmään: perustutkinnon jälkeen hankittuun koulutukseen, työkokemukseen ja muuhun toimintaan, joka sisältää julkaisu-, opetus- sekä kehittämistoiminnan. Arviointikriteerit perustuvat alun perin Tehyn (2015) yhteistyöjäsenjärjestöjen yhteiseen näkemykseen erityispätevyydestä ja sen arvioimisesta ja niitä on tarkistettu tarpeen mukaan.

Erityispätevyysjärjestelmä on askel hoitotyön erikoisosaamisen kansalliseen sääntelyyn, joka toistaiseksi puuttuu. Erityisosaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tavoitteena on tukea ammatillisen osaamisen systemaattista ja monipuolista kehittämistä, urakehitystä ja positiivista palkkakehitystä ottamalla huomioon myös vaihtoehtoiset väylät saavuttaa työelämässä ja palvelujärjestelmissä tarvittavaa erityisosaamista koulutuksen, työkokemuksen ja muun toiminnan avulla. Työnantajalle erityispätevyys tarjoaa työkalun henkilöstön osaamisen tunnistamiseen, kehittämiseen ja hyödyntämiseen sekä mahdollistaa osaamiseen ja työtehtävien vaativuuteen perustuvan palkitsemisen. Kun sairaanhoitajan osaaminen tarkentuu kokonaisuudessaan työnantajalle, se luo mahdollisuuksia uralla etenemiseen, lisää alalle sitoutumista sekä työyhteisön vetovoimaisuutta. Perimmäinen tavoite on vahvistaa näyttöön perustuvia työkäytäntöjä sekä parantaa hoitotyön laatua, turvallisuutta, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden tarkoitus

Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden tarkoituksena on

- tukea ja motivoida sairaanhoitajia kehittämään osaamistaan asiakas- ja potilasturvallisuuden, riskienhallinnan, laadunhallinnan ja turvallisuuskulttuurin alueilla sekä siten edistää hoidon ja palvelujen turvallisuutta.
- edistää asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijuutta sosiaali- ja terveydenhuollossa.
- tarjota vaihtoehtoisia tapoja ja väyliä kehittää ammatillista osaamista koulutuksen, työkokemuksen sekä moniammatillisen, tutkivan ja kehittävän työotteen avulla.
- tehdä sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen näkyväksi tunnustamalla toiminnan kannalta tarkoituksenmukainen erityisosaaminen asiakas- ja potilasturvallisuuden tehtävissä.
- antaa perusteita yksilöllisten kannustimien käyttöön, esimerkiksi osaamiseen perustuvaan työnkuvaan ja palkkakehitykseen.

Hyvinvointialueilla ja -yhtymissä palkkauksessa suositellaan sovellettavan SOTE-sopimuksen liitettä 2 ja siinä palkkahinnoittelukohtaa S2TEA100, kun työntekijä toimii asiantuntijana tai asiantuntijasairaanhoitajana kehittämis- ja suunnittelutehtävissä kokopäiväisesti. Erityispätevyysnimikkeen osoittamasta lisäosaamisesta ja asiantuntijuudesta suositellaan palkittavan maksamalla henkilökohtaista lisää, jos työntekijä on jo em. palkkahinnoitteluluokassa. Yksityisellä puolella vastaavasti erityispätevyys suositellaan huomioimaan vaativuustasoissa ja tulospalkkauksessa.

Erityispätevyyden omaavan sairaanhoitajan osaaminen ja toiminta

Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden omaavan sairaanhoitajan toiminnassa korostuvat vahva näyttöön perustuva osaaminen, kyky tunnistaa ja ennakoida riskejä sekä valmiudet kehittää turvallisia toimintamalleja. Hänellä on vahvat tiedonhankinta- ja analyysitaidot.

Hänellä on valmiudet

- toimia sitoutuneesti, itsenäisesti, vastuullisesti ja tulostietoisesti oman erityisosaamisalueensa asiantuntijana asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämisessä yksilö-, yhteisö- ja väestötasolla.
- toimia ohjaajana, mentorina ja konsulttina kollegoille, opiskelijoille ja muille sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille asiakas- ja potilasturvallisuuteen, riskienhallintaan ja turvallisiin toimintatapoihin liittyvissä kysymyksissä.
- toimia asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijana hoitotyötä ja palveluja kehittävän toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa omalla vastuualueellaan moniammatillisissa työryhmissä sekä palvelu- ja hoitoketjujen eri vaiheissa.
- kehittää hoidon ja palvelujen turvallisuutta ja vaikuttavuutta käytännön tarpeiden, vaaratapahtumista oppimisen ja tutkimusnäytön pohjalta.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyys voidaan myöntää kokeneelle ja monipuolisesti osaavalle sairaanhoitajalle, joka toimii vaativissa asiakas- ja potilasturvallisuutta edistävissä tehtävissä. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa asiantuntija- ja kehittämistehtävät, joissa hän vastaa asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämisestä. Tehtäviin kuuluu turvallisuusriskien tunnistaminen ja ennakointi, haitta- ja vaaratapahtumien käsittelyn koordinointi sekä turvallisuuden kytkeminen omavalvontaan, laatujärjestelmiin ja organisaation johtamiseen. Lisäksi erityispätevyyden haltija kouluttaa ja ohjaa henkilöstöä, edistää avointa ja oppivaa turvallisuuskulttuuria sekä toimii moniammatillisessa ja verkostomaisessa yhteistyössä asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijana.

Suomen Sairaanhoitajien asiakas- ja potilasturvallisuutta koskevissa linjauksissa sairaanhoitajan asiakas- ja potilasturvallisuusosaamista voidaan jäsentää kokemuksen, koulutuksen ja vastuun perusteella seuraaville osaamistasoille mukaillen myös erityispätevyysjärjestelmän muiden erityispätevyysalojen osaamisluokituksen vaatimustasoja:

Taso 1: Aloittavalla sairaanhoitajalla on perustiedot asiakas- ja potilasturvallisuudesta, keskeisestä lainsäädännöstä, turvallisista toimintatavoista sekä vaaratapahtumien tunnistamisesta ja raportoinnista.

Taso 2: Kokeneella sairaanhoitajalla on oman erikoisalansa asiantuntijuus ja hän osaa soveltaa asiakas- ja potilasturvallisuuden periaatteita käytännön hoitotyössä. Hän osallistuu aktiivisesti riskienhallintaan, kehittämistyöhön ja turvallisten käytäntöjen juurruttamiseen työyhteisössä.

Taso 3*: Asiakas- ja potilasturvallisuuteen erikoistunut sairaanhoitaja on turvallisuusosaamisen asiantuntija, jolla on syventävää koulutusta ja kokemusta turvallisuuden kehittämisestä. Hän osallistuu organisaationsa asiakas- ja potilasturvallisuuden suunnitteluun, seurantaan, arviointiin ja kehittämiseen sekä tukee henkilöstöä turvallisissa toimintatavoissa.

Taso 4*: Asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittäjä toimii turvallisuuskulttuurin edistäjänä, kehittää ja arvioi toimintamalleja, osallistuu tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä vaikuttaa laajemmin organisaatioiden ja palvelujärjestelmän turvallisuuteen.

***Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden saavuttaminen edellyttää vähintään tason 3–4 mukaista osaamista**, näyttöä vaativista asiantuntijatehtävistä sekä aktiivista osallistumista turvallisuuden kehittämiseen ja edistämiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa, ei pelkästään oman organisaation sisällä.

3. Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyysnimikkeen hakeminen

Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyys edellyttää vahvaa näyttöön perustuvaa hoitotyön ja asiakas- ja potilasturvallisuuden osaamista, taitoja kehittää hoitotyön turvallisuuskulttuuria, hallita riskienhallintamenetelmiä, ymmärtää sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä ja edistää kansallista asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaa sekä halua kehittää asiakas- ja potilasturvallisuuden käytänteitä. Asiakas- ja potilasturvallisuusosaamisen kehittämistä tukee myös yhteispohjoismainen potilasturvallisuuden osaamisviitekehys, joka määrittelee terveydenhuollon ammattilaisilta edellytettävää turvallisuusosaamista. Hakijalta edellytetään alan teoreettista hallintaa sekä vahvaa näyttöä aktiivisesta toiminnasta erityispätevyysalueensa tiedon ja osaamisen kehittäjänä, kouluttajana ja tiedon välittäjänä. Erityispätevyyden osa-alueet ovat koulutus, työkokemus ja muu toiminta.

Erityispätevyys nimikkeen haku/päivitys on lokakuusta 2026 alkaen jatkuva eli enää ei ole kerran vuodessa olevaa hakua. Erityispätevyysnimikehakemus samoin kuin nimikkeen päivityshakemus tehdään Suomen Sairaanhoitajien Webropol-pohjaisella lomakkeella. Hakijalla tulee olla Suomen Sairaanhoitajien voimassa oleva jäsenyys ja jäsenmaksut ajan tasalla kahden vuoden ajalta. Hakemuksen tekemiseen on hyvä varata riittävästi aikaa ja aloittaa omien työkokemus-, koulutus- ja muun toiminnan ansioiden ja liitteiden kokoaminen jo hakuajan alussa. Hakijan tulee pyytää myös suositus vähintään kahdelta hänen osaamisensa tuntevalta asiantuntijalta. Hakemusta ei kukaan pysty täyttämään yhdellä istumalla, siksi se kannattaa täyttää osissa ja välitallentaa. Kaikki materiaali sähköisine todistuksineen ja dokumentteineen kannattaa jäsentää ja tallentaa ensin itselle. Hakemuksessa erityispätevyyden hakija osoittaa ohjeiden mukaan kaikki ansionsa, joilla on merkitystä erityispätevyysnimikkeen saamiselle. Osa asiantuntijuutta on myös se, että osaa tehdä osaamisensa näkyväksi.

Hakemusta tehdessään hakija arvioi ohjeen mukaan itse, kuinka paljon kustakin näytöstä saa erityispätevyyspisteitä ja merkitsee arvionsa näkyviin hakemukseensa. Näin hakija saa mielikuvan siitä riittävätkö pisteet nimikkeen saamiseen ja kannattaako hakemusta vielä lähettää. Valmis webropol-hakemus lähetetään sen jälkeen, kun hakija on tarkistanut, että kaikki tarvittavat tiedot ja liitteet ovat varmasti mukana. Erityispätevyysnimikkeen hakemuksia otetaan vastaan jatkuvasti vain webropol-järjestelmän kautta.

Suomen Sairaanhoitajien nimeämät asiantuntijat arvioivat hakemukset. Kriteereihin pohjautuen Sairaanhoitajaliiton hallitukselle esitetään joko hakemuksen hyväksymistä tai hylkäämistä sen mukaan kuin hakemuksesta ilmenee vaadittavat ansiot. Suomen Sairaanhoitajien hallitus tekee esityksen perusteella päätöksen nimikkeen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Hakijoille lähetetään sähköpostitse tieto nimikkeen saamisesta tai hakemuksen hylkäämisestä ja sen perusteista.

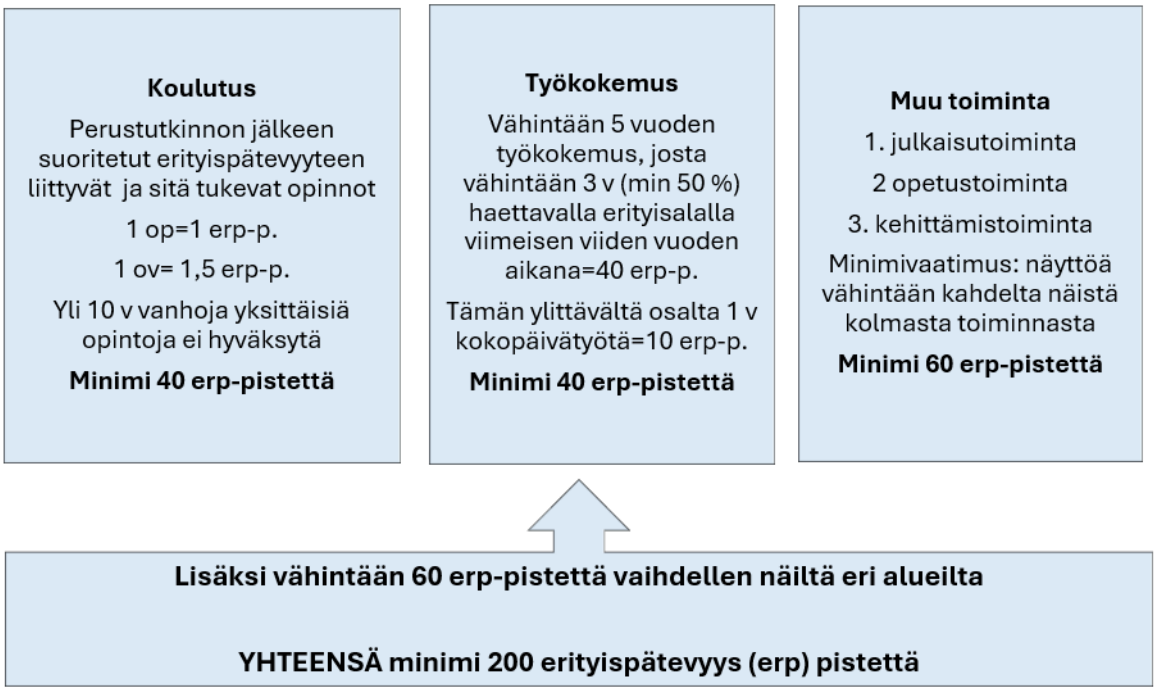
Myönnetystä nimikkeestä annetaan hakijalle kirjallinen todistus. Nimike on voimassa viisi vuotta. Hakijan kannattaa selkiyttää itselleen hakuprosessi kokonaisuudessaan (Kuvio 1), lukea tämä ohje ja hakulomake huolella ja arvioida hakuprosessin aikana, riittävätkö omat ansiot erityispätevyysnimikkeeseen. Koska hakemuksen arviointi on maksullinen, hakemus kannattaa lähettää vasta, kun vaaditut ansiot täyttyvät ja ne voidaan osoittaa asianmukaisilla dokumenteilla.

Kuvio 1. Erityispätevyysnimikkeen hakuprosessi

4. Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyysnimikkeen kriteerit

Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyysnimikkeen myöntäminen edellyttää jokaiselta osa-alueelta minimipistemäärän saavuttamista: koulutus 40 erityispätevyyspistettä, työkokemus 40 erityispätevyyspistettä ja muu toiminta 60 erityispätevyyspistettä. Lisäksi hakijan tulee saada vähintään 60 erityispätevyyspistettä vaihdellen edellä mainituilta osa-alueilta. Minimipistevaatimus on 200 erityispätevyyspistettä. (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Erityispätevyyden osa-alueiden pisteytys (kts. tarkemmat ohjeet 4.1–4.3)

Kaikkia kriteerejä ei hakijan edellytetä täyttävän samassa määrin, vaan osioiden painotuksissa voi olla vaihtelua. Nimikkeen myöntäminen edellyttää jokaisesta osiosta minimipistemäärän saavuttamista. Harkitessaan nimikkeen hakemista, hakija voi etukäteen kartoittaa omaa osaamistaan taulukoissa 2–6 esitettyjen ohjeellisten pistemäärien avulla.

4.1 Koulutus

Minimi 40 erityispätevyyspistettä

Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyyteen soveltuvia koulutuksia ovat kansalliset ja kansainväliset asiakas- ja potilasturvallisuuden seminaarit, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen

täydennys- ja avoimen yliopiston opinnot, asiakas- ja potilasturvallisuuden verkko-opintokokonaisuudet sekä turvallisuusjohtamiseen, riskienhallintaan ja laadun kehittämiseen liittyvät koulutukset.

Opinnot ylläpitävät ja kehittävät hakijan kliinistä erityisosaamista ja ne on suoritettu sairaanhoitajatutkinnon jälkeen. Asiakas- ja potilasturvallisuuden sisältöosaamisen lisäksi koulutuksiin voi sisällyttää tutkimus- ja kehittämisosaamista lisäävää koulutusta. Opintoihin voi sisältyä teoreettisten opintojen lisäksi ohjattua harjoittelua. Opinnot voivat koostua useamman vuoden aikana hankituista opinnoista edellyttäen, että niiden avulla saavutetun osaamisen päivittämisestä on kulunut korkeintaan 5 vuotta. Yli 10 vuotta vanhat tutkinnot tai opinnot hyväksytään, mikäli ne liittyvät haettavaan erityispätevyysalueeseen ja mikäli niiden avulla saavutettu osaaminen osoitetaan päivitetyksi kuluneen 5 vuoden aikana.

Opintojen mitoituksen perusteena käytetään pisteitä. Opinnot muunnetaan erityispätevyyspisteiksi seuraavasti:

- 1 opintopiste (ECTS-järjestelmän kanssa yhtenevä), vastaa 27 tuntia= 1 erityispätevyyspiste
- 1 päivä (vähintään 6 tuntia) vastaa 0,3 erityispätevyyspistettä. Alle kuuden tunnin koulutuskokonaisuuksia ei huomioida (ellei kyse ole selvästä koulutussarjasta).

Opintojen myötä saavutettu vahva tiedollinen osaaminen omalla erityispätevyysalueella osoitetaan hakemuksessa opintoja osoittavien todistusten tai kirjallisten dokumenttien avulla (esim. opinto- tai koulutusrekisteriote). Todistukseksi ei riitä pelkkä koulutusohjelma.

Koulutuspisteytys kuvataan taulukossa 2.

Taulukko 2. Koulutuspisteytys erityispätevyyspisteiksi

Koulutus (minimi 40 erityispätevyyspistettä) muodostuu sairaanhoitajan tutkinnon jälkeen suoritetuista opinnoista. Opintojen on liityttävä haettavaan erityispätevyysalueeseen ja/tai tutkimus- ja kehittämisosaamiseen. On suotavaa, että omalta erityispätevyysalueelta on jokin pidempi, syventävä koulutus.	1 erityispätevyyspiste **= 1 op = 27 tuntia tehtyä työtä** 0,3 erityispätevyyspistettä **= 1 päivän koulutus (min 6 h)** **Yksittäisiä alle 6 tunnin mittaisia koulutuskokonaisuuksia ei huomioida (ellei kyse ole selvästä koulutussarjasta)**
Ammattikorkeakoulun erikoistumisopinnot tai -koulutus omalta erityispätevyysalueelta.	Pisteet laajuuden ja erityispätevyysalueeseen liittyvän sisällön mukaan yllä olevan ohjeistuksen mukaisesti
Ylempi amk-tutkinto, terveystieteiden ja lähitieteiden kandidaatti- tai maisteriopinnot. Opinnot liittyvät asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyysalueella kehittymiseen (esim. maisteritutkinnon sivuainevalinnat) ja/tai tutkimus- ja kehittämisosaamiseen.	Pisteet laajuuden ja erityispätevyysalueeseen liittyvän sisällön mukaan yllä olevan ohjeistuksen mukaisesti

Muut sairaanhoitajatutkinnon jälkeen suoritetut oman erityispätevyysalueen opinnot ja/tai osaamisen näytöt. • Asiakas- ja potilasturvallisuuden seminaarit ja webinaarisarjat, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen täydennys- ja avoimen yliopiston opinnot, asiakas- ja potilasturvallisuuden verkko-opintokokonaisuudet sekä turvallisuusjohtamiseen, riskienhallintaan ja laadun kehittämiseen liittyvät koulutukset. • Erityisosaamista osoittavat näyttökokeet ja tietotestit • Työnantajan järjestämät lisä-, täydennys- ja jatkokoulutukset • Tieteellisten järjestöjen järjestämät lisä-, täydennys- ja jatkokoulutukset • Ammatillisten järjestöjen järjestämät lisä-, täydennys- ja jatkokoulutukset • Muiden julkisten ja yksityisten koulutusorganisaatioiden järjestämät lisä-, täydennys- ja jatkokoulutukset • Kansalliset konferenssit tai opintopäivät • Kansainväliset konferenssit tai opintomatkat • Tavoitteellinen työkierto, sijaisuudet	Pisteet laajuuden ja erityispätevyysalueeseen liittyvän sisällön mukaan yllä olevan ohjeistuksen mukaisesti

4.2 Työkokemus

Minimi 40 erityispätevyyspistettä

Työkokemusta (minimi 40 erityispätevyyspistettä) sairaanhoitajana, ensihoitajana, terveydenhoitajana tai kätilönä tulee olla vähintään viisi vuotta, josta asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyysalueen työkokemusta eriteltyinä toimenkuvina, tehtäväkuvauksina ja/tai erityisosaamis- tai vastuualueina tulee olla vähintään kolme vuotta viimeisen viiden vuoden ajalta. Työkokemuksen avulla osoitetaan suppean huippuosaamisen lisäksi laaja-alainen osaaminen hoitotyön, hoitotieteen ja lähitieteiden alueella sekä hoitotyön asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämisessä tarvittava tiedollinen ja taidollinen osaaminen. Työkokemuksen tulee olla asiakas- ja potilasturvallisuuden eri tehtävistä siten, että vähintään 50 % työajasta tulee olla asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämistyötä.

Työkokemus lasketaan kokopäivätyön mukaan. Kokopäivätyöksi lasketaan kuuden tunnin työpäivä (vähintään 30 tuntia/viikko). Mikäli hakija on tuntityössä tai osa-aikaisessa työsuhteessa, tulee se mainita hakemuksessa. Tunti- ja osa-aikatyöksi lasketaan vähintään 19 tuntia viikossa tehty työ.

Minimityökokemuksen jälkeen työkokemuspisteet lasketaan muuntopisteinä kokopäivätyön mukaan (1 vuosi = 10 erityispätevyyspistettä)

Minimityökokemus tarkoittaa vähintään viiden (5) vuoden työkokemusta, josta vähintään kolme (3) vuotta erityispätevyysalalla viimeisen viiden vuoden aikana ja erityispätevyysalalla hakija on toiminut vähintään 50 % työajastaan. Työkokemus ja ammatillinen kehittyminen sekä erityistehtävät tai vastuualueet osoitetaan työtodistusten ja muiden vastaavien vaadittavien kirjallisten dokumenttien avulla (esim. esihenkilön arviointi).

Työkokemuksen pisteytysohjeet ovat taulukossa 3.

Taulukko 3. Työkokemuksen erityispätevyyspisteytys

Vähintään viiden (5) vuoden työkokemus (kokopäivätyön mukaan), josta vähintään kolme (3) vuotta erityispätevyysalalla viimeisen viiden vuoden aikana ja työkokemus erityispätevyysalalta on vähintään 50 % työajasta.	40 erityispätevyyspistettä **(minimivaatimus)**
Yllä mainitun ylittävä työkokemus erityispätevyysalueella Hyväksyttävä pistemäärä lasketaan muuntopisteinä kokopäivätyön mukaan.	**1 vuosi kokopäivätyötä erityispätevyysalueella** = 10 erityispätevyyspistettä

Esimerkki työkokemuspisteiden laskemisesta

Esimerkki **asiakas- ja potilasturvallisuuden** erityispätevyyden työkokemuksesta. Hakija on valmistunut sairaanhoitajaksi joulukuussa 2003. Hän hakee vuonna 2026 asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyyttä. Työkokemusta hänellä on sairaanhoitajan työstä leikkausosastolta vuosilta 2004–2016 ja 2019–2026. Hakija on toiminut osa-aikaisena potilasturvallisuuskoordinaattorina vuosien 2014–2016 ajan.

Hakija on toiminut potilasturvallisuuteen liittyvässä tutkimushankkeessa tutkimuskoordinaattorina kokopäiväisesti vuosien 2017–2018 ajan. Potilasturvallisuuskoordinaattorin osa-aikaisia tehtäviä hakija on jatkanut 1-2pv/viikossa (alle 50 %) vuosina 2019–2020. Hakija on toiminut potilasturvallisuuskoordinaattorina ja suunnittelijana 50 % työajalla vuosien 2021–2025 ajan.

Työkokemuspisteet lasketaan seuraavasti:

Sairaanhoitajan työkokemuksesta leikkausosastolla vuosina 2004–2016 ja 2019–2026 (ei ole suoraan asiakas- ja potilasturvallisuustyötä) hyväksi luetaan 2 vuotta. Tähän lisätään potilasturvallisuuskoordinaattorina osa-aikaisena (50 %) työskentely vuosina 2023–2025 (*täyttää ehdon 3 vuotta viiden viimeisen vuoden aikana*). Tästä työkokemuksesta (2+3) hakija saa yhteensä vaadittavan minimipistemäärän 40 erityispätevyyspistettä.

Minimipistemäärän jälkeen hakija saa 10 erityispätevyyspistettä jokaisesta työvuodesta erityispätevyystyössä (=vähintään 50 % osa-aikainen tehtävä asiakas- ja potilasturvallisuuden alalta) eli 10 erityispätevyyspistettä x 7 vuotta (2014-2016, 2017–2018, ja 2021–2022) = 70 erityispätevyyspistettä.

Huomio: Vuosien 2019–2020 ei lasketa erityispätevyysalueeseen, kun osittainen työaika on ollut selvästi alle 50 % (1–2 pv viikossa).

Kaikkiaan esimerkin hakija saa työkokemuksesta erityispätevyyspisteitä 40 + 70 = 110 erityispätevyyspistettä.

Huomio: Jos hakija haluaa laskea mukaan vajaan vuoden esim. vuoden 2026 työkokemuksen kuukausina, sen voi laskea esim. tammi-elokuu 0,8 vuotta.

4.3 Erityispätevyysalaan liittyvä muu toiminta

Minimi 60 erityispätevyyspistettä

Muu toiminta koostuu 1) julkaisutoiminnasta, 2) opetustoiminnasta sekä 3) kehittämistoiminnasta. Hakijalla tulee olla näyttöä vähintään kahdelta näistä kolmesta toimintaosiosta, jotta minimivaatimus täyttyy (esimerkiksi näyttöä sekä opetus- että kehittämistoiminnasta). Huomioitavaa on, että muu toiminta tulee olla oman työorganisaation ulkopuolista ja toiminta ei kuulu omaan työnkuvaan ja niiden levikki tulee yltää oman organisaation ulkopuolelle. Hakija arvioi erityispätevyyspisteensä ohjeen mukaan. Jos ohje ei suoraan kerro pisteytystä, ajankäytön arviointiin käytetään ohjetta: yksi piste vastaa 27 h tehtyä työtä.

4.3.1 Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvä julkaisutoiminta

Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvän julkaisutoiminnan pisteytysohjeet kuvataan taulukossa 4. Julkaisutoiminnasta tulee mainita lähdetiedot. Julkaisujen tulee olla sellaisessa ammatillisessa tai tieteellisessä lehdessä, joka on yleisesti saatavilla. Hyväksytystä, ei vielä julkaistusta artikkelista, tulee olla dokumenttina hyväksymiskirje. Omaan työnkuvaan kuuluvasta julkaisutoiminnasta ei saa erityispätevyyspisteitä.

Taulukko 4. Julkaisutoiminnan erityispätevyyspisteytys

Oppaat, julkaistu painettuna tai sähköisessä muodossa (omalle yksikölle tehdyistä ohjeista/oppaista ei saa pisteitä)	8 erityispätevyyspistettä **(vastuukirjoittaja)** 5 erityispätevyyspistettä **(usean kirjoittajan kanssa)**
Oman erityisalueen ammatillinen kirja	20 erityispätevyyspistettä **(vastuukirjoittaja)** 5 erityispätevyyspistettä **(usean kirjoittajan kanssa)**
Yleishyödylliset alan kirjat	10 erityispätevyyspistettä **(vastuukirjoittaja)** 1 erityispätevyyspiste **(usean kirjoittajan kanssa)**
Tutkimus- ja kehittämistyön tulosten julkaisu tai oman asiantuntijuusalueen artikkeli ammatillisessa lehdessä tai kirjassa	5 erityispätevyyspistettä **(vastuukirjoittaja)** 2 erityispätevyyspistettä **(usean kirjoittajan kanssa)**
Oman erikoisalan tieteellinen lehtiartikkeli	20 erityispätevyyspistettä **(vastuukirjoittaja)** 5 erityispätevyyspistettä **(usean kirjoittajan kanssa)**

Toiminta ammatillisen tai tieteellisen lehden referee-arvioijana	5 erityispätevyyspistettä **/ tieteellisen artikkelin arviointi** 2 erityispätevyyspistettä **/ ammatillisen artikkelin arviointi**
Toiminta ammatillisen tai tieteellisen kongressin tiivistelmien arvioinnista	0,1 erityispätevyyspistettä **/ tiivistelmä (kansallinen)** 0,2 erityispätevyyspistettä **/tiivistelmä (kansainvälinen)**
Ammatillisen tai tieteellisen lehden tai kirjan toimituskunnassa toiminen	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** 1–10 erityispätevyyspistettä
Omalta erityisalueelta julkaistun kirjan arviointi	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** 1–5 erityispätevyyspistettä **/kirja**
Tutkimus- ja/tai kehittämistyön esittely kansallisessa, kansainvälisessä kongressissa	5 erityispätevyyspistettä **(kansallinen)** 10 erityispätevyyspistettä **(kansainvälinen)**
Tutkimus- tai kehittämistyön posteri	5 erityispätevyyspistettä **tieteellinen, kansainvälinen (vastuukirjoittaja**) 4 erityispätevyyspistettä **tieteellinen, kansallinen (vastuukirjoittaja**) 3 erityispätevyyspistettä **tieteellinen, kansallinen tai kansainvälinen (usean kirjoittajan kanssa**) 2 erityispätevyyspistettä **ammatillinen, kansallinen tai kansainvälinen (vastuukirjoittaja)** 1 erityispätevyyspistettä **ammatillinen, kansallinen tai kansainvälinen (usean kirjoittajan kanssa)**
Aktiivinen erityispätevyysaluetta käsittelevän blogin pitäminen (pääasiassa ammattilaisille suunnattu, säännöllinen toiminta blogissa vähintään x 4 vuodessa)	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** 1–5 erityispätevyyspistettä

4.3.2 Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvä opetustoiminta

Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvän opetustoiminnan pisteytysohjeet esitetään taulukossa 5. Opetustoiminnan sisältö- ja lähdetiedot tulee liittää dokumentteina hakemukseen. Saman sisältöisestä opetustoiminnasta annetaan pisteet vain kerran. Omaan työnkuvaan liittyvää opetustoimintaa ei huomioida erityispätevyyden arvioinnissa. Useamman toteuttajan kanssa yhdessä toteutetusta opetustoiminnasta tulee arvioida hakijan työn osuus.

Taulukko 5. Opetustoiminnan erityispätevyyspisteytys

Pidetyt luennot ja koulutukset haettavalta erikoisalalta	**Äidinkielellä:** 0,5 erityispätevyyspistettä **/ 15–30 min esitys** 1 erityispätevyyspiste **/ yli 30 min–60 min esitys** 1,5 erityispätevyyspistettä **/ yli 60 min** **Vieraalla kielellä:** 1,5 erityispätevyyspistettä **/ 15–30 min esitys** 3 erityispätevyyspistettä **/ yli 30min–60 min esitys** 4 erityispätevyyspistettä **/ yli 60min esitys**

	Saman sisältöisestä esityksestä voi saada 50 % pisteistä vielä toisella esittämiskerralla
Omien tutkimus- kehittämistulosten suullinen esittäminen opetustarkoituksessa	3 erityispätevyyspistettä **/ ammatillisissa koulutuksissa** 6 erityispätevyyspistettä **/ tieteellisissä koulutuksissa**
Opiskelijan opinnäytetyön ohjaamiseen nimettynä työelämäohjaajana osallistuminen. Opinnäytetyön ohjausprosessissa tulee kuvata oma rooli, ajankäyttö ja työpanos.	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** **Max** 3 erityispätevyyspistettä **/ vuosi** 1 erityispätevyyspiste **/ valmistunut opinnäytetyö**

4.3.3 Asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämistoiminta

Kehittämistoiminnan (sis. tutkimustoiminnan) pisteytys kuvataan taulukossa 6. Hakijan tulee kuvata oma roolinsa ja ajankäyttönsä hakemuksessa pyydettyine dokumentteineen ja arvioida omat pisteensä. Yksi piste vastaa 27 tuntia tehtyä työtä. Huomioitavaa on, että omaan työnkuvaan kuuluvasta kehittämistoiminnasta ei saa erityispätevyyspisteitä.

Taulukko 6. Kehittämis- ja tutkimustoiminnan erityispätevyyspisteytys

Kehittämis- ja tutkimustyöhön osallistuminen omalla erityispätevyysalueella	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** 1–20 erityispätevyyspistettä **(vastuullinen vetäjä)** 1–10 erityispätevyyspistettä **(työryhmän jäsen)**
Kehittämis- ja tutkimustyötyön organisoiminen ja uuden tiedon tuottaminen käytännön työn kriittisen arvioinnin pohjalta	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** 1–20 erityispätevyyspistettä **(vastuullinen vetäjä)** 1–10 erityispätevyyspistettä **(työryhmän jäsen)**
Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan kehittämishankkeessa toiminen	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** 1–20 erityispätevyyspistettä **(vastuullinen vetäjä)** 1–10 erityispätevyyspistettä **(työryhmän jäsen)**
Oman erikoisalan strategioiden tuottaminen	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** 1–10 erityispätevyyspistettä **(vastuullinen vetäjä)** 1–5 erityispätevyyspistettä **(työryhmän jäsen)**
Oman erikoisalan luottamustehtävä	**Max 20 erityispätevyyspistettä** 2 erityispätevyyspistettä **/vuosi (alueellinen)** 4 erityispätevyyspistettä **/vuosi (kansallinen)** 6 erityispätevyyspistettä **/vuosi (kansainvälinen)**
Ammatillisten sähköisten alustojen ja työkalujen kehittäminen ja ylläpitäminen erityispätevyysalueelta	**Arvio ja kuvaus omasta roolista ja ajankäytöstä** 1–10 erityispätevyyspistettä **(vastuullinen vetäjä)** 1–5 erityispätevyyspistettä **(työryhmän jäsen)**

5. Erityispätevyysnimikkeen päivittäminen

Asiakas- ja potilasturvallisuuden erityispätevyysnimike tulee päivittää viiden (5) vuoden välein, mikäli nimikkeen saanut haluaa pitää nimikkeen voimassa. Hakemuksen käsittely on maksullinen. Oman asiantuntijuuden kriittinen tarkastelu, jatkuva kouluttautuminen ja osaamisvalmiuksien kehittäminen ovat edellytyksinä sille, että myönnetty erityispätevyysnimike voidaan uudistaa. Päivityshakemus tehdään vastaavasti sähköisesti Suomen Sairaanhoitajien päivityshakemuslomakkeella (Webropol).

Päivityshakemuksessa hakijan tulee osoittaa viimeisen viiden vuoden ajalta

- työkokemusta vähintään 20 erityispätevyyspisteen verran ja
- koulutusta vähintään 9 erityispätevyyspisteen verran ja
- muuta toimintaa vähintään yhteensä 10 erityispätevyyspisteen verran vähintään kahdesta muun toiminnan osiosta,
- ➢ **yhteensä vähintään 39 erityispätevyyspistettä.**

Työkokemus

Päivityshakemuksessa hakijan tulee osoittaa työskennelleensä erityispätevyysalueellaan kokopäiväisesti vähintään kaksi (2) vuotta nimikkeen myöntämisen jälkeen viimeisen viiden vuoden aikana. Työajasta vähintään 50 % tulee olla erityispätevyysalueen työtä.

Koulutus

Suomen Sairaanhoitajien täydennyskoulutussuosituksen mukaan sairaanhoitajien tulee osallistua täydennyskoulutukseen vähintään kuusi (6) päivää vuodessa.

Suosituksen mukaan erityispätevyysnimikkeen päivittämistä hakevalla tuleekin olla viimeisen viiden vuoden ajalta täydennyskoulutusta vähintään yhdeksän (9) erityispätevyyspistettä, joista vähintään neljä (4) erityispätevyyspistettä tulee olla erityispätevyysalalta ja viisi (5) erityispätevyyspistettä voi olla muita asiantuntijuuden kehittymiseen liittyviä opintoja.

Muu toiminta

Muun toiminnan osalta hakijalla tulee olla näyttöjä vähintään yhteensä kymmenen (10) erityispätevyyspisteen verran ja vähintään yksi riittävä näyttö kahdesta toimintaosiosta (julkaisu-, opetus- ja kehittämistoiminta), jotta minimivaatimus täyttyy. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta lisänäyttönä voi käyttää esimerkiksi esihenkilön tai asiantuntijasuosittelijan lausuntoa, josta ilmenee hakijan nykyinen erityispätevyysosaaminen. Hakemuksesta tulee selkeästi ilmetä hakijan rooli ja ajankäyttö, jotta ansioiden pisteytyksen tarkistaminen on mahdollista.

Koulutuksen, työkokemuksen ja muun toiminnan näyttöjen lisäksi hakijan tulee arvioida omaa kehittymistään erityispätevyyden myötä. Vapaamuotoisessa arvioinnissa hakija perustelee, miten hän on hyödyntänyt asiakas- ja potilasturvallisuusosaamistaan viimeisen viiden vuoden aikana.